

شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان

پریسا خوئینی^۱، محمد جوادی‌پور^۲، میترا روحی^۳

۱. کارشناسی ارشد رفتار حرکتی، پردیس نسیم تهران، دانشگاه فرهنگیان، تهران

۲. دانشیار روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران (نویسنده مسئول)

۳. استادیار تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۱/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۱۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر، شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان بود. این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-پیمایشی محسوب می‌شود. جامعه آماری ۲۲۰ نفر از معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ بودند و نمونه موردنظر با استفاده از جدول مورگان، ۱۳۶ نفر برآورد شد. نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم و به صورت تصادفی انتخاب شد که ۶۹ معلم مرد و ۶۷ معلم زن بودند. ابزار پژوهش پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته‌ای حاوی ۵۹ گویه در هشت مؤلفه بود که پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۷ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل آماری از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف، تی تک‌نمونه‌ای، تی مستقل، تحلیل واریانس (آنوا) و آزمون فریدمن) استفاده شد. با توجه به معنادار بودن آزمون تی در سطح $(p \leq 0.05)$ ، میانگین حاکی از آن بود که اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان در حد مطلوب قرار داشت و در سطح مؤلفه‌های به دست آمده «ویژگی‌های علمی و تخصصی»، «مهارت تدریس» و «مهارت ارزشیابی»، نسبتاً مطلوب و سایر مؤلفه‌ها در سطح مطلوب بودند. با توجه به نتایج پژوهش، به نظر می‌رسد وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان رضایت‌بخش است، اما می‌توان آن را از طریق افزایش سطح مطالعه در زمینه تخصصی، کسب مهارت مدیریت و رهبری کلاس درس، استفاده از ارزشیابی هماهنگ و غیره به سطحی بالاتر ارتقا داد.

واژگان کلیدی: مؤلفه‌های معلم اثربخش، معلم تربیت‌بدنی، ارزیابی.

1. Email: pkhoeini@gmail.com

2. Email: javadipour@ut.ac.com

3. Email: mitrarouhi@gmail.com

مقدمه

هدف آموزش و پرورش، تعلیم و تربیت افراد جامعه است و با توجه به ابزاری که در اختیار دارد، سعی می‌کند دگرگونی‌هایی مطلوب در افراد ایجاد کند، استعدادهای آنان را شکوفا کند و انسان را به کمال برساند (۱). از طرفی، موفقیت هر نظام آموزشی به دانش و مهارت‌های حرفه‌ای معلم بستگی دارد. در حقیقت، هر کشوری به اساتید و معلمان کارآمد و اثربخش به‌عنوان یکی از ارکان تعلیم و تربیت نیاز دارد تا بتواند جوانان خود را در قالب سیستم تعلیم و تربیت خود پرورش دهد و برای آینده‌ای بهتر آماده کند (۲)؛ به طوری که بسیاری از کشورها برای بهبود کیفیت آموزشی مهم‌ترین اقدام آموزش و پرورش خود را بر تربیت معلم اثربخش قرار داده‌اند، اما چگونگی تربیت معلم اثربخش، موضوعی است که امروزه در نظام‌های آموزش و پرورش مطرح می‌شود (۳). معلم اثربخش دارای دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای ارائه و آموزش اهداف مدنظر نظام آموزش و پرورش است و از این دانش و مهارت در زمان مناسب به شیوه‌ای مطلوب و مورد انتظار برای تحقق اهداف استفاده می‌کند (۴). معلم اثربخش به دنبال فراهم نمودن شرایط به‌منظور ایجاد فرصت‌های یادگیری برای دانش‌آموزان است و دغدغه اصلی او یادگیری فراگیرانش است (۵). معلم اثربخش دارای شایستگی‌های حرفه‌ای شامل روش تدریس متنوع و مؤثر، فراهم آوردن محیط مطلوب یادگیری و دارای طرح ارزشیابی مناسب برای میزان یادگیری دانش‌آموزان است. اثربخش بودن معلم مرتبط با یک روش تدریس خاص نیست؛ بلکه به حالتی کلی مربوط است که به آن روش معلمان در کلاس درس فعالیت می‌کنند (به نقل از ۶). شاید بتوان تعریف سالیوان (۷) از معلم اثربخش را کامل‌ترین تعریف دانست. به عقیده وی، معلمی اثربخش است که هم دانش برنامه درسی، هم توانایی تدریس با رویکردهای متنوع و هم به‌طور درخور ملاحظه‌ای توانایی افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را دارد.

بخش تربیت بدنی یکی از جوانب تأثیرگذار بر پرورش جسمی و روحی دانش‌آموزان است که شامل کسب و پردازش مهارت‌های حرکتی، توسعه و نگهداری آمادگی جسمانی برای تندرستی و سلامت، کسب دانش‌های علمی در زمینه فعالیت‌های جسمانی و تمرین و توسعه تصور و ذهنیت مثبت از فعالیت‌های جسمانی به‌عنوان وسیله‌ای برای اجرا و عملکرد انسان است (۸)؛ بنابراین، تربیت بدنی بخشی از تعلیم و تربیت است که می‌کوشد با استفاده از فعالیت‌های جسمانی، حرکتی و ورزشی به جریان رشد و پرورش هماهنگ و متوازن همه جنبه‌های وجودی و برخورداری از سلامتی کامل کمک کند (۹). افزون بر این، شرایط و ماهیت عملی کلاس درس تربیت بدنی، وجود فضای آزاد بیشتر برای جنب و جوش، بازی و حرکت، تعامل و تماس نزدیک دانش‌آموزان باهم و با معلم تربیت بدنی، احتمال بروز آسیب‌های مختلف، شرایط هیجانی و تنوع رفتارهای گوناگون در کلاس، مسئولیت‌های حقوقی

و لزوم آموزش مهارت‌های حرکتی ورزشی، از جمله شاخص‌های کلاس درس تربیت‌بدنی هستند که وظایف شغلی معلمان تربیت‌بدنی را دشوارتر از وظایف سایر معلمان می‌کنند. همان‌طور که می‌دانیم، برای دستیابی به اهداف مدنظر در حوزه تربیت‌بدنی در آموزش و پرورش، علاوه بر نیاز به بودجه، امکانات مناسب موردنیاز و مدیران کارآمد به معلمان و مربیان باانگیزه، متعهد و ماهر نیازمند است تا بتوان با اجرای برنامه‌های تنظیم‌شده مدیران و امکانات و ابزار لازم به اهداف والای تربیت‌بدنی دست یافت. معلم تربیت‌بدنی ارتباطی مستقیم با توسعه سلامت جسمی و روانی دانش‌آموزان و آموزش شیوه‌های زندگی سالم دارد.

پژوهش‌های گوناگونی درباره ابعاد و مؤلفه‌های اثربخشی معلمان انجام شده‌اند که درمورد مهم‌ترین آن‌ها تویح می‌دهیم؛ میرحسینی (۱۰) پژوهشی با عنوان «طراحی مدل صلاحیت حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی ایران» انجام داد. این پژوهش به دو روش کمی و کیفی انجام گرفت. داده‌های بخش کیفی به شیوه مصاحبه و داده‌های بخش کمی به شیوه آمیخته اکتشافی جمع‌آوری شدند. پژوهشگر مطالعه مورد بحث صلاحیت معلمان تربیت‌بدنی را در ۱۱ مؤلفه و چهار بعد معرفی کرد. این مؤلفه‌ها شامل آموزش‌های تخصصی، ویژگی‌های شخصی، علاقه‌مندی، توجه به تفاوت‌ها، دانش و مهارت تخصصی، نقش انگیزه‌دهنده خلاقیت، الگوبودن، ارتباطی، راهنمایی‌دهنده و ایمن‌ساز بودند که در چهار بعد صلاحیت رفتاری، عاطفی، شناختی و مهارتی قرار می‌گرفتند. طاهرخانی (۱۱) در پژوهشی با عنوان «مقایسه ویژگی‌های معلم موفق تربیت‌بدنی از دیدگاه معلمان تربیت‌بدنی زن و مرد استان قزوین» جمع‌بندی کرد که برای تعریف معلم موفق تربیت‌بدنی باید به مجموعه‌ای از صلاحیت‌های حرفه‌ای معلم، ویژگی شخصی یا فردی معلم و فنون تدریس مؤثر توجه کرد. سبحانی‌نژاد و زمانی‌منش (۱۲) در پژوهشی با عنوان «شناسایی ابعاد معلم اثربخش و اعتبارسنجی مؤلفه‌های آن توسط دبیران دوره متوسطه شهر یاسوج» که به صورت توصیفی-پیمایشی انجام داده‌اند، ابعاد و مؤلفه‌های شخصیتی، مدیریت کلاس درس، تدریس و ارزشیابی برای معلم اثربخش دوره متوسطه را تعیین کردند. در بررسی میدانی، دبیران دوره متوسطه شهر یاسوج ابعاد مؤلفه‌های ذکر شده را تأیید کردند. لی (۱۳) در مطالعه تحلیلی خود با عنوان «بهبود رشد حرفه‌ای معلمان» به دنبال بررسی و تبیین ویژگی‌های معلمان رشدیافته و مؤثر بود. نتایج نشان داد که معلمان اثربخش باید در شش بعد دانش موضوعی، کیفیت تدریس، جو کلاس، مدیریت کلاس درس، اعتقادات معلم و رفتارهای حرفه‌ای مهارت داشته باشند. دوتاو همکاران (۱۴) در مطالعه‌ای با عنوان «تعیین ویژگی‌های مطلوب برای توصیف یک معلم مؤثر»

-
1. Lee
 2. Duta

۱۰ ویژگی را برای معلم اثربخش شناسایی کردند: حرفه‌ای‌گری، سخنوری، گیرایی، صداقت، صحت، تقاضا، ثبات و عزم، نگرش مثبت، آرامش/مهربانی و صبر. با توجه به همسوسن بودن یافته‌های پژوهش‌های ذکر شده، اشاره‌نکردن به مؤلفه‌های مشترک برای شناسایی معلم تربیت‌بدنی و اندک بودن پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه اثربخشی معلم تربیت‌بدنی در داخل کشور و نیز بیان ویژگی‌های متفاوت برای تعیین معلم اثربخش در پژوهش‌های انجام‌گرفته در خارج از کشور، لزوم انجام‌دادن پژوهشی جامع در این زمینه بیشتر نمایان می‌شود. در سال‌های اخیر، با ورود طرح‌های مختلف ورزشی در پایه‌های متفاوت مقاطع تحصیلی ابتدایی و متوسطه دور اول، لزوم اجرای هرچه‌بهتر تک‌تک این طرح‌ها نیاز به وجود معلمان تربیت‌بدنی کارآموده و بانگیزه را بیش‌ازپیش نمایان می‌کند. در این خصوص، علاوه بر امکانات لازم در این زمینه، ایجاد فضای لازم برای اجرای طرح‌های ورزشی، افزایش اثربخشی و توجه به نیازهای ضروری معلمان تربیت‌بدنی انکارناپذیر به نظر می‌رسد (۱۵). براساس اهمیت نقش معلم تربیت‌بدنی، لزوم برخورداری وی از بیشترین کارایی و اثربخشی امری بدیهی به نظر می‌رسد. معلمان تربیت‌بدنی و ورزش مدارس کشور دارای ویژگی‌ها و اصول آموزشی متنوعی هستند، ولی به‌درستی نمی‌توان ادعا کرد که تمام آن‌ها از شرایط یک معلم تربیت‌بدنی خوب و کارا برخوردارند و به‌عبارتی، یک معلم اثربخش هستند. به‌تازگی، برای سنجش معلم اثربخش به‌طور جدی به داده‌های مربوط به موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان توجه شده است و صاحب‌نظرانی همچون آلتن-لی^۱ (۲۰۰۳)، دافی و هافمن^۲ (۲۰۰۲)، هتی^۳ (۲۰۰۳)، نای^۴ و همکاران (۲۰۰۴) و روون^۵ و همکاران (۲۰۰۲) اتفاق نظر دارند که معلمان بزرگ‌ترین عامل تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان هستند (۱۶). افزون‌براین، با توجه به بیشترین موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان در درس تربیت‌بدنی، مشکلات اندازه‌گیری یادگیری دانش‌آموزان در این حوزه و استفاده از آن برای ارزیابی معلمان تربیت‌بدنی، ضرورت شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی برای بهبود فرایند تدریس و یادگیری، هرچه‌بیشتر احساس می‌شود؛ بنابراین، پژوهشگران و متصدیان آموزش و پرورش وظیفه دارند عوامل گوناگونی را که ممکن است بر اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی تأثیر داشته باشد، شناسایی نمایند و برای ایجاد سطحی مطلوب از آن در معلمان تلاش کنند. بی‌شک، معلمان تربیت‌بدنی اگر بخواهند بهره‌وری بهینه و عملکردی بالا داشته باشند و در سایه همکاری با دیگران به اهداف خود برسند، لازم است در کنار توانایی فنی و حرفه‌ای به سایر ویژگی‌های یک معلم اثربخش مجهز باشند.

-
1. Alton-lee
 2. Duffy & Hoffman
 3. Hattie
 4. Nye
 5. Rowan

برای اطمینان از برخورداری معلمان تربیت‌بدنی از سطح مطلوب اثربخشی آموزشی، نیاز به وجود ابزاری برای سنجش این مقوله، خود را بیشتر نمایان می‌کند که در این پژوهش در تهیه و کاربرد آن سعی خواهیم کرد؛ بنابراین، با دراختیارداشتن ابزاری جامع و کامل برای سنجش اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی که شامل همه مؤلفه‌های یک معلم اثربخش باشد، می‌توان مناسب‌ترین الگوی روش‌های تدریس مطلوب، روش‌های ارزشیابی درس تربیت‌بدنی، صلاحیت‌های حرفه‌ای، آموزشی و اخلاقی و غیره را در ارزشیابی معلمان تربیت‌بدنی به کار برد. همچنین، می‌توان وضعیت معلمان تربیت‌بدنی را از لحاظ فاکتورهای اثربخشی سنجید. با توجه به مطالب اشاره‌شده، هدف از انجام این پژوهش، تهیه ابزاری مفید برای شناسایی معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در بین معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان است؛ از این رو، سؤال اساسی پژوهش حاضر این است که ویژگی‌ها و مؤلفه‌های اساسی یک معلم اثربخش تربیت‌بدنی کدام‌اند؟ بدین ترتیب، در این مطالعه، پژوهشگر به دنبال شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان است.

روش پژوهش

این پژوهش از حیث روش، توصیفی-پیمایشی و از لحاظ هدف، جزو پژوهش‌های کاربردی است. برای تحت پوشش قراردادن تمامی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان و انجام پژوهشی جامع، جامعه آماری همه معلمان تربیت‌بدنی تمام مقاطع شهر زنجان در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ به تعداد ۲۲۰ نفر بودند. نمونه موردنظر با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۱۳۶ نفر برآورد شد؛ بر این اساس، نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم و به صورت تصادفی انتخاب شد که شامل ۶۹ معلم مرد و ۶۷ معلم زن بود. برای دستیابی به اهداف پژوهش، در بخش اول برای شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی، پرسش‌نامه‌ای پژوهشگر ساخته طراحی شد. در بخش دوم با استفاده از آن پرسش‌نامه وضعیت معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان بر اساس مؤلفه‌های معلم اثربخش ارزیابی شد. پرسش‌نامه ذکر شده شامل ۵۹ گویه با طیف لیکرت پنج‌ارزشی و هشت مؤلفه از جمله ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی و عاطفی و روانی، ویژگی جسمانی، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، مهارت‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس، مهارت‌های ارزشیابی، مهارت‌های رهبری و مدیریت آموزشی بود.

برای تعیین روایی پرسش‌نامه از روش روایی محتوایی استفاده شد. در این راستا، پرسش‌نامه اولیه در اختیار ۱۵ نفر از اساتید، صاحب‌نظران، کارشناسان و متخصصان تربیت‌بدنی در گرایش‌های رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی قرار گرفت که نه نفر از آن‌ها اساتید دانشگاه و شش نفر از متخصصان و کارشناسان تربیت‌بدنی بودند و روایی محتوا به دست آمد. همچنین، برای برآورد پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آن ۰/۹۷ به دست آمد. برای گزارش وضع مطلوبیت هر کدام از مؤلفه‌های اثربخشی و وضعیت کلی اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان از روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در بخش آمار استنباطی از آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف^۱ برای تعیین طبیعی بودن داده‌ها، از آزمون تی تک‌نمونه‌ای برای تعیین وضعیت مؤلفه‌های اثربخشی، از آزمون تی مستقل برای مقایسه نظرهای پاسخ‌دهندگان به تفکیک جنسیت و رشته و از تجزیه و تحلیل واریانس (آنوا)^۲ برای مقایسه نظرهای پاسخ‌دهندگان به تفکیک سن، سال‌های خدمت، سطح تحصیلات و مقطع تدریس در مورد اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان، استفاده شد. همچنین، برای رتبه‌بندی گویه‌های هر مؤلفه و رتبه‌بندی کلی مؤلفه‌های اثربخشی آزمون فریدمن^۳ به کار برده شد. برای انجام محاسبات آماری از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس.^۴ نسخه ۲۳ استفاده شد.

نتایج

در مورد توزیع فراوانی معلمان تربیت‌بدنی بر حسب جنسیت، یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که ۵۰/۷ درصد از پاسخ‌دهندگان مردان و ۴۹/۳ درصد زنان بودند. در خصوص توزیع فراوانی معلمان تربیت‌بدنی بر حسب تحصیلات، یافته‌های پژوهش نشان داد که ۵/۱ درصد دارای مدرک کاردانی، ۶۴ درصد مدرک کارشناسی، ۲۸/۷ درصد مدرک کارشناسی‌ارشد و ۲/۲ درصد دارای مدرک دکتری بودند. درباره توزیع فراوانی معلمان تربیت‌بدنی بر حسب متغیر رشته تحصیلی، یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که ۸۹/۷ درصد از معلمان در رشته تربیت‌بدنی و ۱۰/۳ درصد در رشته‌هایی غیر از تربیت‌بدنی تحصیل کرده بودند. در مورد توزیع فراوانی معلمان تربیت‌بدنی بر حسب متغیر سابقه خدمت، یافته‌های پژوهش نشان داد که ۵۰/۷ درصد از معلمان تربیت‌بدنی زیر ۱۰ سال، ۳۰/۹ درصد بین ۱۱ تا ۲۰ سال و ۱۸/۴ درصد بیشتر از ۲۰ سال سابقه خدمت داشتند.

سؤال اول: از دیدگاه متخصصان، مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی کدام‌اند؟

1. Kolmogorov-Smirnov Test
2. ANOVA
3. Friedman Test
4. SPSS

برای شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش، در مرحله اول مجموعه‌ای از ابعاد و مؤلفه‌های اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی تعیین شد. این ابعاد و مؤلفه‌ها براساس مطالعه منابع داخلی و خارجی، مدل‌ها و منابع مختلف تعیین شدند. تعداد این گویه‌ها در مرحله اول ۹۱ گویه بود که در مرحله بعدی این ابعاد و مؤلفه‌ها توسط اساتید دانشگاه، متخصصان و کارشناسان تربیت‌بدنی بررسی شدند. پس از حذف عباراتی که نامناسب ارزیابی شدند، مهم‌ترین عبارات موافق و مخالف که هریک از مشارکت‌کنندگان به آن مؤلفه امتیاز دادند، مشخص شد. با توجه به نظرها و پیشنهادهای اساتید و صاحب‌نظران، مؤلفه‌هایی که باهم هم‌پوشانی داشتند، از پرسش‌نامه حذف شدند و پس از اصلاحات انجام‌شده اساتید راهنما و مشاور آن‌ها را تأیید کردند که درنهایت، هشت مؤلفه و ۵۹ گویه به شرح زیر تدوین شدند (جدول شماره یک).

جدول ۱- مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی

مؤلفه‌های اثربخشی	گویه‌های معلم اثربخش	بررسی اسناد و دیدگاه صاحب‌نظران
ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، عاطفی و روانی	اعتمادبه‌نفس	ون دی گرفت ^۱ (۱۷)، کو ^۲ و همکاران (۱۸)، ویلیامز ^۳ (۱۹)
	برخورداری از صلاحیت اخلاقی	شعاری‌نژاد (۲۰)، رزی (۲۱)
	رفتاری توأم با احترام و ادب با دیگران	ون دی گرفت (۱۷)، آقای‌پور (۲۲)، مک‌بر ^۴ (۲۳)، دانیلسون ^۵ (۲۴)، کریش لینگ ^۶ (۲۵)، کریمی (۲۶)
	پایبندی به ارزش‌های دینی و هنجارهای جامعه و محیط مدرسه	آقای‌پور (۲۲)، کریمی (۲۶)
	مسئولیت‌پذیری در خصوص رفتارهای خود	مبانی نظری تحول بنیادین (۲۷)
	دلسوزی و عطوفت نسبت به دانش‌آموزان	کو و همکاران (۱۸)، ویلیامز (۱۹)
	انعطاف‌پذیری در برابر مسائل و موقعیت‌ها	دانیلسون ^۷ (۲۴)، هانت ^۸ (۲۸)، کیری‌کیدس ^۹ و همکاران (۲۹)، دوچ ^{۱۰} (۳۰)
	اشتیاق و علاقه به تدریس و علاقه‌مندی به کار خود	رمضانی‌نژاد (۹)، طاهرخانی (۱۱)، استرانگ ^{۱۱} (۳۱)

1. Van de Grift
2. Ko
3. Williams
4. McBer
5. Danielson
6. Krischling
7. Danielso
8. Hunt
9. Kyriakides
10. Doj
11. Strange

ادامه جدول ۱- مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی

مؤلفه‌های اثربخشی	گویه‌های معلم اثربخش	بررسی اسناد و دیدگاه صاحب‌نظران
ویژگی‌های جسمانی	دستیابی و حفظ سطح بالای آمادگی جسمانی شرکت منظم در فعالیت بدنی برخورداری از مهارت عملی لازم برای انجام رشته تخصصی خود توانایی اجرای مهارت‌ها و الگوهای حرکتی موردنیاز در اجرای فعالیت‌های حرکتی متنوع برخورداری از شرایط لازم برای تدریس تربیت‌بدنی از لحاظ جسمی (قد و وزن مناسب)	میرحسینی (۱۰)، طاهرخانی (۱۱) طاهرخانی (۱۱) طاهرخانی (۱۱)، آقای‌پور (۲۲) رضایت (۳۲)، فتحی و شعبانی (۳۳) آقای‌پور (۲۲)
مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی	برخورد مناسب با دانش‌آموزان و برقراری روابط انسانی صحیح با آنها برقراری ارتباط کاری خوب با دیگر معلمان برخورد مناسب در مواجهه با اولیای دانش‌آموزان برخورداری از مسئولیت شخصی و رفتار اجتماعی (احترام به خود و دیگران در محیط‌های ورزشی) آگاه‌سازی والدین دانش‌آموزان در زمینه وضعیت روحی و جسمی دانش‌آموزان	آقای‌پور (۲۲)، برون (۳۴) طاهرخانی (۱۱)، آقای‌پور (۲۲)، واعظی (۳۵)، استاندارهای حرفه‌ای معلمان میشیگان (۳۶)، استانداردهای ملی حرفه‌ای برای معلمان استرالیا (۳۷) طاهرخانی (۱۱)، آقای‌پور (۲۲)، واعظی (۳۵)، دیویس و اقبال ^۲ (۳۸) واعظی (۳۵) آقای‌پور (۲۲)

1. Brown
2. Davies & Iqbal

ادامه جدول ۱- مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی

مؤلفه‌های اثربخشی	گویه‌های معلم اثربخش	بررسی اسناد و دیدگاه صاحب‌نظران
مهارت‌های فنی	پوشش و لباس مناسب در هنگام فعالیت کلاسی توانایی تشخیص ناهنجاری‌های قامتی و ارجاع به مراکز مربوطه	طاهرخانی (۱۱)، آقای پور (۲۲) میرحسینی (۱۰)
	آگاهی از وضعیت جسمی و روحی شاگردان (سوابق ورزشی و علائق)	آقای پور (۲۲)، دانلیسون (۲۴)
	برخورداری از مهارت‌هایی مانند مربیگری، داوری، ناجی غریق و غیره و شرکت در دوره‌های مربیگری و داوری	طاهرخانی (۱۱)، آقای پور (۲۲)
	توانایی شناسایی استعداد دانش‌آموزان در رشته‌های ورزشی	رضانی‌نژاد (۹)
	توانمندی در اجرا و انتقال الگوهای صحیح حرکات روزمره (مانند نحوه نشست و برخاست صحیح، جابه‌جا کردن کیف، کوله و غیره)	دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش (۳۹)
	توانمندی در اجرا و انتقال حرکات بنیادی (راه رفتن، دویدن و غیره)	دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش (۳۹)
ویژگی‌های علمی و تخصصی	وجود دانش حرفه‌ای	رضانی‌نژاد (۹)، طاهرخانی (۱۱)
	آشنایی با اسناد بالادستی (برنامه درسی ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)	رزی (۲۱)
	آشنایی با مسائل حقوقی حیطه تربیت‌بدنی	میرحسینی (۱۰)
	درک مفاهیم حرکت، اصول، استراتژی و تاکتیک‌هایی که برای یادگیری و اجرای فعالیت‌های بدنی به کار می‌رود.	میرحسینی (۱۰)، طاهرخانی (۱۱)
	شرکت در کلاس‌های ضمن خدمت و دانش‌افزایی	طاهرخانی (۱۱)، آقای پور (۲۲)، استانداردهای حرفه‌ای معلمان در مریلند (۴۰)
	پیرویش در قالب اقدام‌پژوهی	آقای پور (۲۲)، استانداردهای حرفه‌ای معلمان در مریلند (۴۰)
	شرکت در مسابقات علمی - تخصصی و الگوهای برتر تدریس	سلمانی دستجرد و همکاران (۴۱)
	دارا بودن مدرک تحصیلی در رشته تربیت‌بدنی	طاهرخانی (۱۱)
	آشنایی با ابزارهای اندازه‌گیری رشد جسمانی و حرکتی	طاهرخانی (۱۱)

ادامه جدول ۱- مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی

مؤلفه‌های اثربخشی	گویه‌های معلم اثربخش	بررسی اسناد و دیدگاه صاحب‌نظران
مهارت‌های تربیتی	استفاده از انواع شیوه‌های تدریس متناسب و متنوع	سالیوان ^(۷) ، رزی ^(۲۱) ، یانگ ^(۴۲)
	ارائه آموزش‌های متناسب برای پایه‌های مختلف	طاهرخانی ^(۱۱)
	استفاده از فناوری و رسانه‌های آموزشی (فیلم‌ها و کتب مختلف و غیره) در تدریس	استاندارهای حرفه‌ای رزی ^(۲۱) ، آقای پور ^(۲۲) و معلمان میشیگان ^(۳۶)
	توانایی به‌کارگیری یافته‌های پژوهشی در آموزش	آقای پور ^(۲۲) ، استانداردهای حرفه‌ای معلمان در مریلند ^(۴۰)
	توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در حین انجام فعالیت ورزشی	میرحسینی ^(۱۰) ، طاهرخانی ^(۱۱) ، ون دی گرفت ^(۱۷) ، کو و همکاران ^(۱۸) ، ویلیامز ^(۱۹)
	ارائه بازخوردهای لازم نسبت به فعالیت‌های حرکتی دانش‌آموزان	ون دی گرفت ^(۱۷)
	ایجاد چالش در دانش‌آموزان برای یادگیری مهارت‌های حرکتی	دانیلسون ^(۲۴)
	توانایی تدریس مهارت‌های پایه و بنیادی	رضانی‌نژاد ^(۹)
	میزان شناخت اهداف برنامه درسی تربیت‌بدنی	سالیوان ^(۷) ، آقای پور ^(۲۲)
	میزان استفاده از طرح درس روزانه هفتگی و سالانه	آقای پور ^(۲۲)
مهارت‌های ارزشیابی	خلق فرصت‌های متنوع یادگیری	سلطان‌القزایی ^(۴۳) ، دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه نیوجرسی ^(۴۴)
	معنی‌دار کردن یادگیری (پیوند میان آموخته‌های قبلی و جدید)	ون دی گرفت ^(۱۷) ، آقای پور ^(۲۲)
	استفاده از خودارزیابی	مبانی نظری تحول بنیادین ^(۲۷)
	استفاده از روش‌های ارزشیابی متنوع و متناسب در حین و پایان سال تحصیلی	مبانی نظری تحول بنیادین ^(۲۷) ، دوج ^(۳۰)
	استفاده از ابزارهای متفاوت ارزشیابی	سند راهبردی معاونت آموزش ابتدایی ^(۴۵)
	تناسب ارزشیابی با ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان	لی ^(۱۳) ، رزی ^(۲۱) ، پلک ^(۴۶)
	روشن‌بودن ملاک‌های ارزشیابی مستمر و پایانی	رزی ^(۲۱) ، رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران ^(۴۷)
	ارزشیابی از دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی	رینولدز ^(۴۸)
	بازخورد نتایج ارزشیابی به دانش‌آموزان در کوتاه‌ترین زمان	رضانی‌نژاد ^(۹) ، دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه نیوجرسی ^(۳۷)
	استفاده از نتایج ارزشیابی به‌عمل‌آمده برای بهبود فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان	استانداردهای ملی حرفه‌ای برای معلمان استرالیا ^(۳۷)

1. Sullivan
2. Young
3. Polk
4. Reynolds

ادامه جدول ۱- مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی

مؤلفه‌های اثربخشی	گویه‌های معلم اثربخش	بررسی اسناد و دیدگاه صاحب‌نظران
مهارت‌های ارزشیابی	استفاده خودارزیابی	از مبانی نظری تحول بنیادین (۲۷)
	استفاده از روش‌های ارزشیابی متنوع و متناسب در حین و پایان سال تحصیلی استفاده از ابزارهای متفاوت ارزشیابی تناسب ارزشیابی با ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان روشن‌بودن ملاک‌های ارزشیابی مستمر و پایانی ارزشیابی از دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی بازخورد نتایج ارزشیابی به دانش‌آموزان در کوتاه‌ترین زمان استفاده از نتایج ارزشیابی به‌عمل‌آمده برای بهبود فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان	مبانی نظری تحول بنیادین (۲۷)، دوج (۳۰) سند راهبردی معاونت آموزش ابتدایی (۴۵) لی (۱۳)، رزی (۲۱)، پلک (۴۶) رزی (۲۱)، رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران (۴۷) رینولدز ^۱ (۴۸) رضانی‌نژاد (۹)، دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه نیوجرسی (۳۷) استانداردهای ملی حرفه‌ای برای معلمان استرالیا (۳۷)
مهارت‌های ارزشیابی و ارزشیابی	مهارت در تشخیص مشکلات دانش‌آموزان و ارائه مشاوره به آن‌ها سامان‌دهی موضوعات، زمان، فضا و مواد آموزشی لازم برای کلاس درس تشخیص و کنترل رفتارهای نامناسب دانش‌آموزان میزان تسلط در سازمان‌دهی محتوا و طراحی برنامه درسی تربیت‌بدنی	هانت (۲۸) ون دی گرفت (۱۷)، رزی (۲۱)، برون (۳۴) طاهرخانی (۱۸) رزی (۲۱)، کالنز ^۲ (۴۹)، لیمبرگ ^۳ (۵۰)

سؤال دوم: وضعیت معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان براساس مؤلفه‌های معلم اثربخش چگونه ارزیابی می‌شود؟

تعیین میانگین فرضی جامعه و وضع مطلوبیت هرکدام از مؤلفه‌ها: با توجه به اینکه براساس طیف لیکرت میانگین‌ها از یک تا پنج گزارش شده‌اند، برای قضاوت درمورد میزان مطلوبیت هرکدام از مؤلفه‌های اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی، براساس طیف بازرگان و همکاران (۵۲) اقدام شده است؛ بدین‌صورت که با محاسبه میانگین مربوط به هر سؤال، امتیاز هر یک از سؤالات مشخص شد. برای محاسبه میانگین سؤال‌ها، ابتدا ارزش عددی هرکدام از گزینه‌ها (بسیار زیاد = پنج، زیاد = چهار،

1. Polk
2. Reynolds
3. Collins
4. Lehmborg

تأحدودی = سه، کم = دو و بسیار کم = یک، در تمامی نمونه‌ها جمع‌بسته شد و سپس، بر تعداد سؤال‌ها تقسیم شد و برای تعیین طیف مطلوبیت برای هر سؤال استفاده شد (۵۳). از آنجایی که میانگین هیچ سؤالی نمی‌تواند کمتر از یک باشد، فاصله طیف مطلوبیت برای پرسش‌نامه طراحی شده برابر با ۱/۳۳ به دست آمد؛ در نتیجه، در این پرسش‌نامه چنانچه امتیاز سؤال بین ۱ تا ۲/۳۳ باشد، وضعیت نامطلوب، اگر امتیاز سؤال مدنظر بین ۲/۳۳ تا ۳/۶۶ باشد، وضعیت، نسبتاً مطلوب و چنانچه امتیاز سؤال مدنظر بین ۳/۶۶ تا ۵ باشد، وضعیت، مطلوب ارزیابی می‌شود (جدول شماره دو). همچنین، با توجه به اینکه دامنه نمره‌گذاری گویه‌ها یک تا پنج است و محاسبه نمره کلی برحسب این دامنه انجام می‌گیرد، میانگین فرضی جامعه برابر با سه در نظر گرفته شده است.

جدول ۲- وضع مطلوبیت مؤلفه‌ها

وضعیت مطلوبیت	نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
میانگین مؤلفه	۱ تا ۲/۳۳	۲/۳۳ تا ۳/۶۶	۳/۶۶ تا ۵

برای تعیین وضعیت مؤلفه‌های اثربخشی از آزمون تی تک‌نمونه‌ای برای مقایسه میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه استفاده شد. نتایج به دست آمده در مورد سؤال دوم نشان داد که مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، عاطفی و روانی، ویژگی‌های جسمانی، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های رهبری و مدیریت آموزشی، در حد مطلوب بوده‌اند و مؤلفه‌هایی ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس و مهارت ارزشیابی، نسبتاً مطلوب بوده‌اند. همچنین، نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای نشان داد که در تمامی مؤلفه‌ها بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ($p \leq 0.05$) تفاوت معنادار وجود داشت (جدول شماره سه).

جدول ۳- مقایسه میانگین نظرهای معلمان تربیت‌بدنی در مورد مؤلفه‌ها

مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	معناداری
ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، و عاطفی و روانی	۴/۰۲۵	۰/۴۸۶	۱۳۵	۲۴/۵۶۸	۰/۰۰۱
ویژگی‌های جسمانی	۳/۷۵۰	۰/۶۴۱	۱۳۵	۱۳/۶۳۱	۰/۰۰۱
مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی	۴/۱۰۸	۰/۵۹۱	۱۳۵	۲۱/۸۷۱	۰/۰۰۱
ویژگی‌های علمی و تخصصی	۳/۵۸۶	۰/۶۹۴	۱۳۵	۹/۸۵۵	۰/۰۰۱
مهارت‌های حرفه‌ای	۴/۰۰۲	۰/۷۶۳	۱۳۵	۱۵/۳۱۱	۰/۰۰۱
مهارت‌های تدریس	۳/۵۰۴	۰/۸۰۷	۱۳۵	۷/۲۷۶	۰/۰۰۱
مهارت‌های ارزشیابی	۳/۳۹۲	۰/۸۱۸	۱۳۵	۵/۵۹۵	۰/۰۰۱
مهارت رهبری و مدیریت آموزشی	۳/۷۲۶	۰/۸۲۷	۱۳۵	۱۰/۲۳۷	۰/۰۰۱

وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان: نتایج ارائه‌شده در جدول شماره چهار نشان می‌دهد که در وضعیت اثربخشی معلمان شهر زنجان تفاوت معنادار بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ($p \leq 0.05$) وجود داشت ($t = 13.992$). نتایج حاکی است که وضعیت اثربخشی معلمان شهر زنجان در حد مطلوب بوده است.

جدول ۴- وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان

مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	معناداری
اثربخشی	۳/۷۱۸	۰/۵۹۸	۱۳۵	۱۳/۹۹۲	۰/۰۰۱

سؤال سوم: اولویت‌بندی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی، از نظر معلمان چگونه است؟ آزمون فریدمن علاوه بر معنادار نشان دادن اظهارهای پاسخ‌گویان، اولویت‌بندی مؤلفه‌های معلم اثربخش از نظر معلمان تربیت‌بدنی را به ترتیب زیر نشان داد: مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، عاطفی و روانی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ویژگی‌های جسمانی، ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس و مهارت‌های ارزشیابی (جدول شماره پنج).

جدول ۵- رتبه‌بندی مؤلفه‌های معلم اثربخش از نظر معلمان تربیت‌بدنی

عوامل فردی	میانگین رتبه	اولویت	رتبه آزادی	رتبه	معناداری
ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، و عاطفی و روانی	۵/۷۴	دوم	۷	۲۳۹/۹۸۰	۰/۰۰۱
ویژگی‌های جسمانی	۴/۴۶	پنجم			
مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی	۶/۰۰	اول			
مهارت‌های حرفه‌ای	۵/۴۹	سوم			
ویژگی‌های علمی و تخصصی	۳/۴۹	ششم			
مهارت‌های تدریس	۳/۱۶	هفتم			
مهارت‌های ارزشیابی	۲/۸۲	هشتم			
مهارت‌های رهبری و مدیریت آموزشی	۴/۸۴	چهارم			

سؤال چهارم: چه تفاوتی بین نظرهای معلمان تربیت‌بدنی درمورد وضعیت اثربخشی، براساس ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آن‌ها وجود دارد؟

برای مقایسه نظرهای معلمان تربیت‌بدنی درمورد اثربخشی براساس جنسیت و رشته تحصیلی پاسخ‌دهندگان، از آزمون تی مستقل استفاده شد. نتایج نشان داد که تفاوت معنادار در سطح (0.05) $p \leq$ بین نظرهای پاسخ‌دهندگان زن و مرد درمورد وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان وجود نداشت ($t = -3.83$). همچنین تفاوت معنادار در سطح ($p \leq 0.05$) بین معلمان با مدرک تحصیلی تربیت‌بدنی و غیر تربیت‌بدنی درمورد وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان وجود داشت ($t = -0.091$) (جدول شماره ۶ شش).

جدول ۶- مقایسه وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی براساس جنسیت و رشته تحصیلی

پاسخ‌دهندگان

درجه آزادی	T	معناداری	F	انحراف استاندارد	میانگین	جنسیت
۱۳۴	-۳/۸۳	۰/۲۶۷	۱/۲۴۱	۰/۶۰۷	۳/۵۳	مرد
				۰/۵۲۹	۳/۹۰	زن
۱۳۴	-۰/۰۹۱	۰/۰۰۱	۲۳/۵۴	۰/۶۳۱	۳/۷۱	تربیت‌بدنی
				۰/۹۱۶	۳/۷۳	غیر تربیت‌بدنی

برای مقایسه نظرهای معلمان تربیت‌بدنی درمورد اثربخشی براساس سطح تحصیلات و سابقه کار پاسخ‌دهندگان، از آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (آنوا) استفاده شد. نتایج نشان داد که بین نظرهای پاسخ‌دهندگان درمورد وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان براساس سطح تحصیلات و سابقه کار، تفاوت معنادار در سطح ($p \leq 0.05$) وجود نداشت (جدول شماره هفت).

جدول ۷- مقایسه وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی براساس سابقه کار و سطح تحصیلات

پاسخ‌دهندگان

معناداری	F	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	سابقه کار
۰/۱۶۹	۱/۸۰۳	۰/۶۳۹	۲	۱/۲۷۹	بین‌گروهی
-	-	۰/۳۵۵	۱۳۳	۴۷/۱۵۶	درون‌گروهی
-	-	-	۱۳۵	۴۸/۴۳۵	کل
۰/۱۵۱	۱/۷۹۵	۰/۶۳۳	۳	۱/۸۹۹	بین‌گروهی
-	-	۰/۳۵۳	۱۳۲	۴۶/۵۳۶	درون‌گروهی
-	-	-	۱۳۵	۴۸/۴۳۵	کل

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اساسی پژوهش حاضر، شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان بود. برای تحقق این هدف، اطلاعات از منابع و اسناد مکتوب جمع‌آوری شدند. سابقه پژوهشی این موضوع به کشورهای مختلف برمی‌گردد و در کشور ما سابقه پژوهشی اندکی دارد. در پژوهش حاضر، برای اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی هشت بعد شناسایی شدند که عبارت‌اند از: ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، عاطفی و روانی، ویژگی‌های جسمانی، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، مهارت‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس، مهارت‌های ارزشیابی، مهارت رهبری و مدیریت آموزشی. نتایج پژوهش حاضر با بخشی از پژوهش‌های زیر مشابه است؛ میرحسینی (۱۰) در پژوهش خود ۱۱ مؤلفه برای صلاحیت حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی ایران طراحی کرده است که با سه مؤلفه ویژگی‌های شخصی، دانش و مهارت تخصصی و مهارت ارتباطی در مطالعه حاضر همسو است. آقای پور (۲۲) در پژوهش خود نه مؤلفه با هدف تعیین و ارزیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان تربیت‌بدنی شناسایی کرد که هفت مؤلفه صلاحیت‌های تدریس، صلاحیت‌های رهبری و مدیریت کلاس، صلاحیت‌های تخصصی و علوم ورزشی، صلاحیت ارزشیابی، صلاحیت‌ها ارتباطی، صلاحیت اخلاقی و صلاحیت اجتماعی با پژوهش حاضر همسو هستند. لی (۱۳) در پژوهش خود شش مؤلفه برای بهبود رشد حرفه‌ای معلمان شناسایی کرد که در سه مؤلفه کیفیت تدریس، مدیریت کلاس درس و رفتارهای حرفه‌ای با پژوهش حاضر هم‌راستاست. از دلایل تفاوت در ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی شده می‌توان به مواردی از جمله تفاوت در نوع متغیر پژوهش و جامعه آماری متفاوت به لحاظ موقعیت جغرافیایی اشاره کرد. همچنین، برخی پژوهش‌ها در بین معلمان غیرتربیت‌بدنی و حتی در مقاطع تدریس متفاوت انجام شده‌اند، در حالی که در پژوهش حاضر در تمام مقاطع اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی مطالعه شده است و معلمان تربیت‌بدنی براساس مؤلفه‌های شناسایی شده ارزیابی شده‌اند. با توجه به مطالعه منابع داخلی و خارجی و ضعف‌ها و قوت‌های برخی منابع، مؤلفه‌های شناسایی شده در پژوهش حاضر در حیطه تربیت‌بدنی کاملاً تخصصی‌تر و کامل‌تر شناسایی شده‌اند و از تمام ابعاد (شناختی، رفتاری، عاطفی و روانی-حرکتی) یک معلم اثربخش را شناسایی کرده‌اند. در پژوهش‌های انجام شده در حیطه تربیت‌بدنی به ویژگی‌های جسمانی معلمان تربیت‌بدنی به‌عنوان مؤلفه‌ای اثرگذار اشاره نشده است یا مؤلفه‌های اشاره شده به‌صورت جزئی و به‌صورت گویه بیان شده‌اند؛ در حالی که می‌توانست به‌عنوان مؤلفه‌ای مستقل مطرح شود. افزون‌براین، در مراحل انجام این پژوهش مطالعه‌ای یافت نشد که به بررسی اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی پرداخته

باشد. بی‌شک، در صورت وجود پژوهش‌های بیشتر در این زمینه، نتایج می‌توانستند هم‌خوانی بیشتری داشته باشند.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که به‌جز مؤلفه‌های ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس و ارزشیابی، سایر مؤلفه‌ها از وضعیت مطلوب برخوردارند و سهم بسزایی در اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان دارند. همچنین، یکی از مهم‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر، تعیین وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان بود. نتایج نشان داد که وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی در حد مطلوب است. این یافته‌ها با بخشی از نتایج پژوهش‌های میرحسینی (۱۰) و آقای پور (۲۲) هم‌خوانی دارد. نتایج مطالعه میرحسینی (۱۰) نشان داد که از نظر معلمان و مدیران، مؤلفه‌های مربوط به شایستگی معلمان تربیت‌بدنی که شامل دانش، مهارت، توانایی و نگرش-انگیزش هستند، در حد مطلوب بودند. در پژوهش آقای پور (۲۲) که به تعیین و ارزیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان تربیت‌بدنی پرداخته شده است، مؤلفه‌های صلاحیت ارتباطی، صلاحیت تدریس، صلاحیت ارزشیابی، صلاحیت اجتماعی، صلاحیت رهبری و مدیریت کلاس، صلاحیت شناخت مخاطب، صلاحیت‌های تخصصی و علمی علوم ورزشی، صلاحیت شناخت برنامه درسی تربیت‌بدنی بالاتر از حد مطلوب بودند.

به نظر می‌رسد کمبود مطالعه در زمینه تخصصی، نبود آشنایی کافی با اسناد بالادستی و مسائل حقوقی حیطه تربیت‌بدنی و فقدان نیازسنجی مناسب دوره‌های ضمن خدمت، موجب تأثیر کمتر مؤلفه ویژگی‌های علمی و تخصصی در اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان می‌شوند. نبود مطالعه و تدریس بر اساس کتاب راهنمای معلم و تدریس کلیشه‌ای یک مهارت یا رشته ورزشی و گاهی نبود تدریس مناسب در ساعات تربیت‌بدنی و به اصطلاح، رهاکردن توپ در حیاط مدرسه از سوی برخی معلمان تربیت‌بدنی، می‌تواند در اثربخشی تدریس ایشان اثری نامطلوب بگذارد. یکی از چالش‌های پیش روی معلمان تربیت‌بدنی ارزشیابی مستمر و پایانی درس تربیت‌بدنی است؛ زیرا، نبود آزمونی مشخص برای تمامی پایه‌ها، ارزشیابی سلیقه‌ای برخی معلمان و حتی گاهی انجام‌نشدن ارزشیابی مستمر و پایانی در برخی مدارس و موفقیت تحصیلی زیاد دانش‌آموزان بدون توجه به نمره واقعی آن‌ها، می‌تواند از اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی بکاهد.

بر اساس نتایج پژوهش، اولویت‌بندی مؤلفه‌های معلم اثربخش از نظر معلمان تربیت‌بدنی بدین صورت است: مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی، ویژگی‌های شخصیتی، اخلاقی، عاطفی و روانی، مهارت‌های حرفه‌ای، مهارت‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ویژگی‌های جسمانی، ویژگی‌های علمی و تخصصی، مهارت‌های تدریس و مهارت‌های ارزشیابی. در پژوهشی آقای پور (۲۲) اولویت‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان را این‌گونه بیان کرده است: صلاحیت‌های ارتباطی، صلاحیت رهبری و مدیریت، صلاحیت

شناخت مخاطب، صلاحیت شناخت برنامه درسی، صلاحیت تدریس، صلاحیت ارزشیابی، صلاحیت اجتماعی و صلاحیت تخصصی و عملی. سبحانی‌نژاد و زمانی‌منش (۱۲) اولویت‌های ابعاد معلم اثربخش را شامل ابعاد شخصیتی، ارزشیابی، تدریس و مدیریت کلاس درس می‌دانند. دادجوی توکلی (۵۱) اولویت‌بندی ابعاد شایستگی معلمان را بدین‌صورت گزارش کرده است: مسئولیت‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های شخصی معلم، نظارت بر پیشرفت و توان بالقوه دانش‌آموزان، برنامه‌ریزی و آمادگی، آموزش یا تدریس، مدیر و سازمان‌دهنده کلاس درس و پیش‌نیازهای معلم. دلیل این اختلاف در رتبه‌بندی مؤلفه‌ها می‌تواند مشابه‌نبودن جامعه آماری و یکسان‌نبودن مؤلفه‌ها به دلیل تفاوت در متغیر اندازه‌گیری شده باشد.

نتایج پژوهش حاکی است که بین نظرهای پاسخ‌دهندگان براساس جنسیت، تحصیلات و سابقه تدریس، تفاوت معنادار در سطح ($p \leq 0.05$) وجود نداشت. تنها بین نظرهای پاسخ‌دهندگان براساس رشته تحصیلی تفاوت معنادار مشاهده شد. نتایج پژوهش با یافته‌های پژوهش آقایی‌پور (۲۲) همسو است؛ مبنی بر اینکه وی به نبود رابطه بین نظرهای پاسخ‌دهندگان مرد و زن در مورد وضعیت صلاحیت حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی اشاره کرده است. همچنین، در بخش سطح تحصیلات و سابقه تدریس نتایج پژوهش حاضر با مطالعه آقایی‌پور ناهمسو است. دلیل تفاوت نتایج بین این دو پژوهش می‌تواند تفاوت در مؤلفه‌ها و جامعه آماری باشد.

معلمان تربیت‌بدنی اثربخش نقشی بسزا در کسب سلامتی و تندرستی جسمی و روانی دانش‌آموزان ایفا می‌کنند و بی‌شک اگر بخواهند بهره‌وری بهینه و عملکرد بالایی داشته باشند و در سایه همکاری با دیگران به اهداف خود برسند، لازم است در کنار توانایی فنی و حرفه‌ای به سایر ویژگی‌های یک معلم اثربخش مجهز باشند. نتایج پژوهش حاضر به‌صورت کلی نشان داد که وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی در سطحی مطلوب قرار دارد؛ البته در برخی مؤلفه‌های تعیین‌کننده اثربخشی میانگین نمونه پایین‌تر دیده شد که به‌نظر می‌رسد می‌توان با اتخاذ راهکارهای مناسب از جمله ایجاد سازوکاری برای خودارزیابی معلمان و استفاده از بازخورد آن در اثربخشی تدریس، برگزاری دوره‌های ضمن خدمت تخصصی با محتوای کتب راهنمای معلم و تأمین امکانات و تجهیزات کافی براساس جمعیت دانش‌آموزان، اثربخشی معلمان را به سطحی بالاتر ارتقا داد.

پیام مقاله: با توجه به نتایج پژوهش، به‌نظر می‌رسد وضعیت اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان رضایت‌بخش است، اما می‌توان آن را از طریق افزایش سطح مطالعه در زمینه تخصصی، کسب مهارت مدیریت و رهبری کلاس درس، استفاده از ارزشیابی هماهنگ و غیره به سطحی بالاتر ارتقا داد.

منابع

1. Aghili J. Studying the teacher's effective features from the viewpoint of teacher's and junior high school students in Nour [Master's Thesis]. [Tehran]: Shahid Beheshti University; 2009. (In Persian).
2. Mahmoudi AH. Effective teacher professional teachers. Educational-Research Journal of Schools. 2009;1:86-8. (In Persian).
3. UNESCO. Education for all global monitoring report (GMR). Paris: UNESCO; 2015. p.141.
4. Louise A. Learning to teach where you are: Alaska's teacher certification programs [doctoral dissertation]. [Alaska Fairbanks]: University of Alaska Fairbanks; 2012.
5. Lee, F, Yeap, B. Applying TQM philosophy to the teaching and learning process, Paper presented at: Proceedings of the 26th HERDSA Annual Conference, Christchurch, New Zealand, 6-9 July 2003: pp 397.
6. Mozaffari Pour R. Characteristics of charismatic teacher as a model of effective teacher. JEL. 2016;15(2):135-50. (In Persian).
7. Sullivan C. Rewarding Excellence: Teacher evaluation and compensation. Alexandria: National School Boards Association; 2001. p. 14.
8. Azarbani A, Afshar M. Methods, techniques and patterns of physical education teaching. Tehran. AYIIZH; 2013. p. 20. (In Persian).
9. Ramezanejad R. Physical education in schools. 13th ed. Tehran: SAMT; 2003. p. 58. (In Persian).
10. Mir Hosseini F. Designing the professional qualification model for physical education teachers of Iran [doctoral dissertation]. [Tehran]: Kharazmi University; 2016. (In Persian).
11. Taherkhani M. Characteristics of the successful teacher of physical education and comparing it from the viewpoint of physical education teachers in Qazvin province [Master's Thesis]. [Tehran]: Shahid Rajaee University; 2014. (in Persian).
12. Sobhaninezhad M, zamanimanesh H. Identifying Effective Teacher Dimensions and Validating Its Components by Yasuj High School Teachers. Research in curriculum planning. 2013;9(32):68-81. (In Persian).
13. Lee E. Developing Teachers: Improving professional development for teachers. London: Sutton Trust; 2015. p. 20.
14. Duta N, Tomoaica E, Panisoara G. Desirable characteristics defining to describe an effective teacher. Procedia SBS. 2015; 197:1223-9.
15. Jafari A, Alimardani M. Regression analysis of job satisfaction and organizational commitment with the effectiveness of physical education teachers in Tehran's provinces.FMSS. 2016;3(3):37-44 (In Persian).
16. Parr M, Limbrick L. Contextualizing practice: Hallmarks of effective teachers of writing. Teach Teach Educ. 2010;26(3):583-90.
17. Van de Grift W. Quality of teaching in four European countries:A review of the literature and application of an assessment instrument. Educ Res. 2007;49(2):127-52.
18. Ko J, Sammons P, Bakkum L. Effective teaching: A review of research and evidence. London: CfBT Education Trust; 2013. p. 93.

19. Williams RE. Administrator and teacher perceptions of the qualities of effective teachers [doctoral dissertation]. [Virginia]: The College of William and Mary; 2010.
20. Shoarainejad A. Teacher of the 21st century. Primary Education Roshd Magazine. 2011;14(8):4-7. (In Persian).
21. Razi J. Modeling and validation of elementary teacher effective elements components in order to provide a conceptual framework for education curriculum [Master's Thesis]. [Tehran]: Tarbiat University of Rajai; 2016. (In Persian).
22. Aghaipour M. Determination and evaluation of professional and specialized competencies of physical education teachers in elementary school in Tehran [Master's Thesis]. [Tehran]: Tehran University; 2016. (In Persian).
23. McBer H. Teacher effectiveness: Report originally. Norwich: DFEE; 2002. p. 71.
24. Danielson C. Enhancing professional practice: A framework for teaching. 2th ed. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development; 2007. p. 124.
25. Krischling JM. Evaluating teaching effectiveness. J Nurs Educ. 1995;34(9):401-10.
26. Karimi F. The professional qualifications of public education teachers and the provision of a proper perceptual framework [doctoral dissertation]. [Tehran]: Islamic Azad University Tehran Research Sciences; 2009. (In Persian).
27. Theoretical Foundations of Transformation the Fundamental in inistry of Education. Tehran; Executive Secretariat of the Fundamental Evolution in Education Ministry; 2012. p.35. (In Persian).
28. Hunt B. Teacher effectiveness: A review of the international literature and its relevance for improving education in Latin America. Washington: PREAL; 2009. p. 32.
29. Kyriakides L, Campbell RJ, Christofidou E. Generating criteria for measuring teacher effectiveness through a self-evaluation approach: A complimentary way of measuring effectiveness. Sch Eff Sch Improv. 2002;13(3),291-324.
30. Doj M. Teaching strategy: Effective teaching. Tehran: Sargol; 2006. p. 44. (In Persian).
31. Strange JH. Qualities of effective teachers. 2th ed. [Alexandria]: Association FOR Supervision AND Curriculum Development; 2007. p. 96.
32. Rezayat Gh H. designing the competency patterns of heads of Iranian State Universities [doctoral dissertation]. [Tehran]: Shahid Beheshti University; 2011. (In Persian).
33. Fathi N, Shabani Ravi A. Hidden pearl: A scientific and experimental pattern for the development of Saipa's future managers recognizing and developing capabilities and abilities. Tehran: Nourbakhsh. [Saipa Cultural Institute]; 2007. p. 124. (In Persian).
34. Brown N. What makes a good educator? The relevance of meta programmes. Assess Eval High Educ. 2004;29(3),515-33.
35. Vaezi M. Supervision and guidance for schools for tomorrow. Tehran: Yasteroun; 2013. p. 198. (In Persian).
36. Professional Standards for Michigan Teachers. [Michigan]; 2010. Available at: http://www.aquinas.edu/education/courses/.../PSMT_StandardsText.pdf (15 Oct 2017)..

37. National Professional Standards for Australian Teachers. [Australian]; 2010. Available at: <http://www.mceecdya.edu.au/> (10 Nov 2017).
38. Davies L, Iqbal Z. Tensions in teacher training for school effectiveness: The case of Pakistan. *Sch Effect Sch Improv*. 1997;5(2): 254-66.
39. The Document of the Fundamental Transformation in Education. Tehran: The Secretariat of the Higher Council of Education. 2011. p. 23. (In Persian).
40. Maryland Teacher Professional Development Standards. [Maryland]; 2009. Available at: http://www.mdk12.org/.../professional_development/teachers_standards; 10 Sep 2017.
41. Salmanidastjerd A, Hematinejad M, Rahmani Nia F. The relationship between in-service training with self-efficacy of physical education teachers. *Harekat*. 2008; 37:193-204. (In Persian).
42. Young M. Characteristics of high potential and risk teacher action in teacher education. *JTE*. 1990; 11:45-67.
43. Sultanol Qorai Kh. Philosophy of education and rducation. Tabriz: University of Tabriz; 2009. p.89-100 (In Persian).
44. New Jersey Department of Education. New Jersey professional standards for teachers and school leaders; 2010. Available at: <http://www.state.nj.us> ; 21 Oct 2017.
45. Strategic Planning Document in assistant of elemetary Education. 1thed. Tehran: Saniye; 2011. P.27.
46. Polk JA. Traits of effective teachers. *Arts Educ Pol Rev*. 2006;107(4):9-23.
47. Strategic Program Document for the Elementary Education Vice-President. Tehran: Saniyeh; 2011. (In Persian).
48. Reynolds, D. World Class Schools: Some methodological and substantive findings and implications of the International School Effectiveness Research Project (ISERP). *ERE*. 2006;12(6):535-60.
49. Collins A. Transforming the assessment of teachers: Notes on a theory of assessment for the 21st century. Paper presented at: The Annual Meeting of the National Catholic Education Association; 1990 Apr 16; Toronto.
50. Lehmberg LJ. Perceptions of effective teaching and pre-service preparation for urban elementary general music classrooms: A study of teachers of different cultural backgrounds in various cultural settings [doctoral dissertation]. [South Florida]: University of South Florida Press; 2008.
51. Dadjoye Tavakoli A. Identification and validation of professional competencies of effective primary teachers [Master's thesis]. [Tehran]: Tarbiat Moalem University; 2012. (In Persian).
52. Bazargan A, Hejazi Y, Eshaqi F. The process of performing internal evaluation on academic departments (practical guide). Tehran: Douran; 2007. p. 112. (In Persian).
53. Sarmad Z, Bazargan A, Hejazi E. Research methods in behavioral sciences. Tehran: Agah; 2007. p. 67. (In Persian).

استناد به مقاله

خوئینی پریسا، جوادی‌پور محمد، روحی میترا. شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان. رفتار حرکتی. زمستان ۱۳۹۸؛ ۱۱(۳۸): ۴۷-۷۰. شناسه دیجیتال: 10.22089/mbj.2020.7154.1785

Khoeini P, Javadipou M, Rouhi M. Identifying Components of Effective Physical Education Teacher and Assessing Its Status in Zanjan Schools. Motor Behavior. Winter 2020; 11 (38): 47-70. (In Persian). Doi: 10.22089/mbj.2020.7154.1785

<p>معلم ارجمند، با سلام</p> <p>با توجه به تجارب ارزشمند جناب عالی و برای استفاده از نظرهای تخصصی شما پرسش‌نامه‌ای در راستای انجام پژوهشی با عنوان «شناسایی مؤلفه‌های معلم اثربخش تربیت‌بدنی و ارزیابی وضعیت آن در مدارس شهر زنجان» تهیه و تنظیم شده است. این پرسش‌نامه درصدد است میزان اثربخشی معلمان تربیت‌بدنی شهر زنجان را بسنجد. بدیهی است که با شناخت آن‌ها می‌توان برای کمک هرچه‌بیشتر به اصلاح و بهبود کار معلمان اقدام نمود. پیشاپیش از همکاری صمیمانه شما تشکر می‌کنم.</p>	
<p>۱- جنسیت: مرد ☐ زن ☐</p> <p>۲- سن:</p> <p>۳- تحصیلات: الف- کارشناسی ☐ ب- کارشناسی ارشد ☐ ج- دکترای تخصصی ☐</p> <p>۴- رشته تحصیلی: تربیت‌بدنی ☐ غیر تربیت‌بدنی ☐</p> <p>۵- سابقه کار: سال</p> <p>۶- مقطع تدریس: ابتدایی ☐ متوسطه اول ☐ متوسطه دوم ☐</p>	
<p>مؤلفه‌ها</p> <p>وجود دارند؟</p> <p>به نظر شما هر کدام از مؤلفه‌های زیر چقدر در معلمان تربیت‌بدنی وجود دارند؟</p>	<p>بسیار کم</p> <p>کم</p> <p>متوسط</p> <p>زیاد</p> <p>بسیار زیاد</p>
<p>۱ اعتماد به نفس</p> <p>۲ برخورداری از صلاحیت اخلاقی</p> <p>۳ رفتاری توأم با احترام و ادب با دیگران</p> <p>۴ پایبندی به ارزش‌های دینی و هنجارهای جامعه و محیط مدرسه</p> <p>۵ مسئولیت‌پذیری در خصوص رفتارهای خود</p> <p>۶ دلسوزی و عطف نسبت به دانش آموزان</p> <p>۷ انعطاف‌پذیری در برابر مسائل و موقعیت‌ها</p> <p>۸ اشتیاق و علاقه به تدریس و علاقه‌مندی به کار خود</p> <p>۹ دستیابی و حفظ سطح بالای آمادگی جسمانی</p> <p>۱۰ شرکت منظم در فعالیت بدنی</p> <p>۱۱ برخورداری از مهارت عملی لازم برای انجام رشته تخصصی خود</p> <p>۱۲ توانایی اجرای مهارت‌ها و الگوهای حرکتی مورد نیاز در اجرای فعالیت‌های حرکتی متنوع</p> <p>۱۳ برخورداری از شرایط لازم برای تدریس تربیت‌بدنی از لحاظ جسمی (قد و وزن مناسب)</p>	<p>ویژگی‌های عاطفی و روانی</p> <p>ویژگی‌های اخلاقی و اجتماعی</p> <p>ویژگی‌های جسمانی</p>
<p>۱۴ برخورد مناسب با دانش آموزان و برقراری روابط انسانی صحیح با آن‌ها</p> <p>۱۵ برقراری ارتباط کاری خوب با دیگر معلمان</p> <p>۱۶ برخورد مناسب در مواجهه با اولیای دانش آموزان</p> <p>۱۷ برخورداری از مسئولیت شخصی و رفتار اجتماعی (احترام به خود و دیگران در محیط‌های ورزشی)</p>	<p>مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی</p>

۱۸	آگاه‌سازی والدین دانش‌آموزان در زمینه وضعیت روحی و جسمی دانش‌آموزان	
۱۹	پوشش و لباس مناسب در هنگام فعالیت کلاسی	
۲۰	توانایی تشخیص ناهنجاری‌های قامتی و ارجاع به مراکز مربوطه	
۲۱	آگاهی از وضعیت جسمی، روحی شاگردان (سوابق ورزشی و علایق)	
۲۲	برخورداری از مهارت‌هایی مانند مربیگری، داوری، ناجی غریق و غیره و شرکت در دوره‌های مربیگری و داوری	تربیتی
۲۳	توانایی شناسایی استعداد دانش‌آموزان در رشته‌های ورزشی	تربیتی
۲۴	توانمندی در اجرا و انتقال الگوهای صحیح حرکات روزمره (مانند نحوه نشست و برخاست صحیح، جابه‌جا کردن کیف، کوله و غیره)	تربیتی
۲۵	توانمندی در اجرا و انتقال حرکات بنیادی (راه رفتن، دویدن و غیره)	تربیتی
۲۶	وجود دانش حرفه‌ای	
۲۷	آشنایی با اسناد بالادستی (برنامه درسی ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)	
۲۸	آشنایی با مسائل حقوقی حیطه تربیت‌بدنی	تربیتی و تخصصی
۲۹	درک مفاهیم حرکت، اصول، استراتژی و تاکتیک‌هایی که برای یادگیری و اجرای فعالیت‌های بدنی به کار می‌روند	تربیتی و تخصصی
۳۰	شرکت در کلاس‌های ضمن خدمت و دانش‌افزایی	تربیتی و تخصصی
۳۱	پژوهش در قالب اقدام‌پژوهی	تربیتی و تخصصی
۳۲	شرکت در مسابقات علمی - تخصصی و الگوهای برتر تدریس	تربیتی و تخصصی
۳۳	دارا بودن مدرک تحصیلی در رشته تربیت‌بدنی	
۳۴	آشنایی با ابزارهای اندازه‌گیری رشد جسمانی و حرکتی	
۳۵	استفاده از انواع شیوه‌های تدریس متناسب و متنوع	
۳۶	ارائه آموزش‌های متناسب برای پایه‌های مختلف	
۳۷	استفاده از تکنولوژی و رسانه‌های آموزشی (فیلم‌ها، کتب مختلف و غیره) در تدریس	مهارت‌های تربیتی
۳۸	توانایی به‌کارگیری یافته‌های پژوهشی در آموزش	مهارت‌های تربیتی
۳۹	توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در حین انجام فعالیت ورزشی	مهارت‌های تربیتی
۴۰	ارائه بازخوردهای لازم نسبت به فعالیت‌های حرکتی دانش‌آموزان	مهارت‌های تربیتی

ایجاد چالش در دانش‌آموزان برای یادگیری مهارت‌های حرکتی	۴۱	
توانایی تدریس مهارت‌های پایه و بنیادی	۴۲	
میزان شناخت اهداف برنامه درسی تربیت‌بدنی	۴۳	
میزان استفاده از طرح درس روزانه هفتگی	۴۴	
خلق فرصت‌های متنوع یادگیری	۴۵	
معنی‌دار کردن یادگیری پیوند میان آموخته‌های قبلی و جدید	۴۶	
توانایی کمک به پیشرفت تحصیلی	۴۷	
استفاده از خودارزیابی	۴۸	
استفاده از روش‌های ارزشیابی متنوع و متناسب در حین و پایان سال تحصیلی	۴۹	
استفاده از ابزارهای مختلف ارزشیابی	۵۰	مهارت‌های ارزشیابی
تناسب ارزشیابی با ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان	۵۱	
روشن‌بودن ملاک‌های ارزشیابی مستمر و پایانی	۵۲	
ارزشیابی از دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی	۵۳	
بازخورد نتایج ارزشیابی به دانش‌آموزان در کوتاه‌ترین زمان	۵۴	
استفاده از نتایج ارزشیابی به‌عمل‌آمده برای بهبود فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان	۵۵	
مهارت در تشخیص مشکلات دانش‌آموزان و ارائه مشاوره به دانش‌آموزان	۵۶	مهارت رهبری و مدیریت آموزشی
سامان‌دهی موضوعات، زمان، فضا و مواد آموزشی لازم برای کلاس د	۵۷	
رس		
تشخیص و کنترل رفتارهای نامناسب دانش‌آموزان	۵۸	
میزان تسلط در سازمان‌دهی محتوا و طراحی برنامه درسی تربیت‌بدنی	۵۹	

Identifying Components of Effective Physical Education Teacher and Assessing Its Status in Zanjan Schools

P. Khoeini¹, M. Javadipour², M. Rouhi³

1. M.Sc. of Behavioral Behavior, Department of Tehran pardis
2. Associate Professor of Faculty of Psychology & Education, Tehran University (Corresponding Author)
3. The faculty of Farhangian University

Received: 2019/03/03

Accepted: 2020/02/17

Abstract

The purpose of this study was to identify the components of an effective physical education teacher and assess its status in Zanjan schools, which is a descriptive-survey method. The statistical population consisted 220 physical education teachers in Zanjan city in 1396 – 1397 year and the sample were selected 136 teachers using Morgan table. Accordingly, the research sample was selected using stratified sampling method and randomly selected from 69 male and 67 female teachers. The research instrument was a researcher-made questionnaire containing 59 items in 8 components, whose reliability was 97% by Cronbach's alpha coefficient. For statistical analysis, descriptive statistics and inferential statistics Kolmogorov-Smirnov test, one-sample T test, independent-sample T test, analysis of variance (ANOVA) and Friedman test. The results showed that considering the significance of one-sample T test at the level ($P \leq 0.05$), the observed mean score indicated that the effectiveness of physical education teachers in Zanjan was at the optimum level and at the level of the components obtained "features Scientific and specialized "," teaching skills "and" evaluation skills ", relatively desirable and other components were at the optimal level. Regarding the results of the research, it seems that the effectiveness of physical education teachers in Zanjan is satisfactory, but it can be promoted to a higher level by increasing the level of study in the field of expertise, acquiring classroom management and leadership skills, using coordinated evaluation, and so on.

Keywords: Effective Teacher Components, Physical Education Teacher, Evaluation

-
1. Email: pkhoeini@ymail.com
 2. Email: javadipour@ut.ac.com
 3. Email: mitrarouhi@gmail.com